

Einige Bemerkungen über das Klima der historischen Zeit nebst einem Verzeichnis mittelalterlicher Witterungserscheinungen von Arnold Norlind. Særtr. af Lunds Universitets Årskrift N. F. Afd. 1, Bd. 10, Nr. 1, 53 S.

Det er et meget aktuelt Spørgsmaal i den moderne Geografi, Forf. i ovennævnte Værk giver Bidrag til Løsningen af. Efterhaanden som man i nyere Tider i Geografien gaar over fra den rent beskrivende Metode til en Forbindelse af den beskrivende og forklarende, dukker Spørgsmaalet om Klimaforandringer op mange Steder paa Jorden. Det er naturligt, at man f. Eks. i subtropiske Egne, hvor ofte findes Rester af en betydelig Kultur paa Strækninger, der nu ligger ganske øde og ukultiverede, spørger, hvorfor dette er Tilfældet og tillige ogsaa ret naturligt, at man ved første overfladiske Skøn fra geografisk Side gav Svaret: »Klimaforandring fra et fugtigere til et mere tørt«. Et ret betydeligt Antal Afhandlinger har i dette vigtige Spørgsmaal set Dagens Lys, og man rykker efterhaanden det endelige Svar nærmere for den historiske Tids Vedkommende. Klimatologien, der i sit Væsen er mest beskrivende og støtter sig paa meteorologiske Observationer, har her sine Vanskeligheder, idet de regelmæssige met. Obs. kun gaar faa Aar tilbage i Tiden. Gaar vi længere tilbage, maa Klimatologien hente Stof fra mere eller mindre tilfældige Notiiser i Historien, og skønt der ikke kan arbejdes med disse paa samme overbevisende Maade som med de met. Obs., viser det sig dog, at saadanne systematisk indsamlede historiske Optegnelser om Klimaet alligevel klarer Begreberne i det hele og store. Naar Talen er om Klimaforandring hist eller her i historisk Tid, er det en god Vej at gaa først at samle Materiale fra Historien som Forfatteren her har gjort. Ud fra dette, som strækker sig over Tidsrummet fra 1121—1310 og kun angaar Mellemeuropa og nærmeste Omgivelser, kommer Forf. til den Slutning, at om en klimatisk Katastrofetid kan der ikke være Tale i nævnte Tidsrum. Klimaet viser i de almindelige Vejrforhold de samme ensartede Forhold som nu. Mulig kunde det af Materialet skinne svagt igennem, at Vinterkulden har været en Ubetydelighed strængere end nu. De talrige Beretninger om Flodernes og undertiden ogsaa om Indhavernes Tilfrysning kunde tyde derpaa, men om en Klimakrisis kan der ikke være Tale, kun om ringe Svingninger i

Klimaet. Arbejder som det her anførte er særdeles fortjenstfulde, og man maa haabe, de bliver fortsatte i større Stil overalt, hvor det paa Jorden er muligt at hente Stof til Belysning af Klimaet i ældre Tider, hvorved adskillige geografiske Spørgsmaal vilde komme deres Løsning væsenlig nærmere.

Ole Olufsen

Populært vetenskapliga föreläsningar vid Göteborgs Högskola. Ny följd — XII. **Otto Norden-skjöld: Kolonisationen och Naturfolken.** Drag ur Nutidens Kolonialpolitik och Kolonialstyrelse. Stockholm. Albert Bonniers Förlag 1914.

Øjeblikket for Bogens Udgivelse er blevet Forfatteren gunstig, idet den evropæiske Krig, der nu raser, jo nok mere drejer sig om hvilken Stormagt, der i Fremtiden skal sætte Stempet paa Samfundsordenen udenfor Evropa end just om direkte Erobringer indenfor selve Evropa. Krigens afsluttende Resultat vil derfor ikke mindst berøre de Natur- og Halvkulturfolk, som de evropæiske Stater i Tidens Løb dels med List og dels ved Vold har underlagt sig. Forfatteren gør i Forordet med Rette opmærksom paa, at Evropa overfor disse mange Hundrede Millioner, som det har tiltaget sig Formynderskabet over, har paataget sig et stort Ansvar, og det maa for Evropæerne gælde om, at Kolonisationen i hvert Fald fører til Menneskehedens Gavn.

For at belyse dette Spørgsmaal giver Forfatteren en Oversigt over, hvorledes særlig de tre Stormagter, England, Tyskland og Frankrig dels ved deres Lovgivning dels i det virkelige Liv stiller sig over for Koloniernes Urindbyggere. Endvidere omtales indgaaende Danmarks Behandling af Grønlænderne, Hollændernes Styrelse i Ostindien, ligesom Spaniernes og Portugiserne Kolonisationsmetoder tillige berøres. Anmelderen, der personlig har haft Lejlighed til i Praksis at gøre sig bekendt med flere af de omtalte Forhold i Kolonierne, har det Indtryk, at de Slutninger, Forfatteren kommer til i sit Værk, eller rettere de Slutninger, Læseren selv maa komme til ved Gennemgangen af det, i alt væsentligt er rigtige. Paa en rolig, saglig og lidenskabsløs Maade deler han Sol og Vind lige mellem Parterne. Det er et meget taknemligt Emne